

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Institutio Vitæ Ad Exemplar Passionis Domini Et Salvatoris Nostri

Sgambata, Scipio

Dillingæ, 1686

Cap. V. Intellectum nostrum nullibi posse conquiescere, nisi in Domini
Passione meditanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53753](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53753)

gelos nobis conciliat, homines ac Dæmones vel compescit, vel ex ijs infensis dat nobis referre victoriam. Quò igitur aliò se conferat volùtas nostra tot malis undique instantibus, quàm ad hoc unum per-
fugium Dominicæ Passionis?

CAPUT V.

*Intellectum nostrum nullibi posse
conquiescere, nisi in Domini Passione
meditanda.*

1. Cor.

2. v. 2.

2. Cor.

12. v. 4.

Gal. 2.

v. 6.

Nihil arbitratus sum me scire inter
vos, nisi Christum, & hunc Cruci-
fixum. Hoc de se ille Apostolus loqui-
tur, cui supremam Theologiæ, ac Sapi-
entia Christianæ laudem nemo non de-
fert; qui vivens ad tertium usque cæ-
lum raptus ea vidit, quæ nemo unquam
cogitaverat, ea audivit, quæ referre non
potuit. Necesse est igitur, summa totius
Sapientia Christiana in Christi Domini
Passione consistat, quandoquidem Pau-
lus, qui omnia ab ipso Christo accepit,
cui nec Petrus quicquam addere potuit,
quod ipse à Christo non antè didicisset,
nihil

nihil aliud præter hoc unum scire se profiteretur. Et vnam hanc scientiam tantopere extollit, ut in ea se auditores ac discipulos Angelos habere, non dubitet affirmare. *Mihi, inquit, omnium Sanctorum minimo data est gratia hæc in Gentibus evangelizare investigabiles divitias Christi, & illuminare omnes, quæ sit dispensatio Sacramenti absconditi à seculis in Deo, qui omnia creavit, ut innotescat principibus, & potestatibus in celestibus per Ecclesiam multiformis Sapientia Dei.* Operæ pretium proinde erit, ostendere, contemplationem Passionis Domini esse summam & præstantissimam, quam noster intellectus in terris constitutus habere possit, & in qua una maximè possit conquirere. Sic enim fiet, ut hinc gemino actu voluntatis, hoc est, prosecutionis, & fugæ, inde intellectu Christo adhærentes, his veluti tribus clavis ejus cruci configamur, ut nunquam ab ea possimus avelli. Convenit inter omnes Philosophos, intellectus nostri adæquatum objectum, ut ipsi loquuntur, hoc est, in quo ille se totum effundat, & nunquam ex eo

co ad alia divertat, esse Deum primam
 causam: cum enim vis intelligendi uni-
 versè feratur ad verum, nulla re finitâ ex-
 pleri potest; quæcumque enim finitæ res
 ita certis limitibus continetur, ut non sit
 id omne, quod potest humana mens ca-
 pere. Unus Deus est, in quo, ut omni-
 um rerum essentia, ita omnium veritas
 continetur: unus est, quem qui intelligit,
 tantum intelligit, quantum potest: & si
 is, qui Deum intelligit, Deus non est, plus in-
 telligit, quàm potest; Dei enim ope, &
 gloriæ lumine adjuvatur, ut plus, quàm
 possit, intelligat: & qui eò jam pervene-
 runt, extra omnem plura quærendi cu-
 ram sunt; in uno enim cuncta Verbo vi-
 dent, in uno cuncta intelligunt, in uno
 igitur quiescunt. Sed ea felicitas hujus vi-
 tæ non est; quamdiu enim peregrinamur
 à Domino, & per speculum in ænigmate
 tantum ex parte cognoscimus, duabus ex
 causis intellectus noster in hac una invisibi-
 lis Dei contemplatione non quiescit.
 Primum, quia valde parum est, quod de
 ejus invisibili essentiâ per ea, quæ facta
 sunt, colligit, aut quod in sacris litteris
 edoce-

edocetur, & pauci admodum sunt, quibus ad hæc intelligenda vel otium est, vel facultas. Deinde quia, etsi possemus omnes in contemplationem invisibilis Dei semper intenti esse, eamque non experiremur ita difficilem, tamen id non esset conforme & consentaneum huic animæ statui, quò corpori est alligata. Mens à corpore libera verum speculatur abstractum, & ab omni materiæ contagione secretum; mens adnexa corpori in id verum suapte natura fertur, quod est adspectabile, aut sensibile. Esto igitur Deus invisibilis sit nudæ, & à corpore sejunctæ mentis objectum; at hominis viventis in corpore proprium objectum, & propria erit contemplatio Deus visibilis, Deus & ipse corpori unitus, ut omnino, quod in omni actione requiritur, objectum potentiæ respondeat, & ita alterum se habeat, ut alterum. Cum ergo Christus Crucifixus, Deus sit visibilis, Deus homo, idemque sit causa rerum omnium, tum efficiens, quia *omnia per ipsum facta sunt*, tum finalis, quia ad ejus gloriam totus ordo naturæ, & gratiæ dirigitur, &

Ioan. 1.
v. 3.

Ioan. 12. & ego, inquit ipse, si exaltatus fuero à
v. 32. terra, omnia traham ad me ipsum, cum-
que ejus Passio fuerit totius universi in-
Ephef. 1. stauratio, ut loquitur Apostolus, Instau-
v. 10. rare omnia in Christo, quæ in cælis, &
quæ in terris sunt in ipso: cum denique
totum Univerſum per Christi Passionem
redierit ad Deum, ex ejusdem Apostoli
2. Cor. altissimâ doctrinâ: Deus erat in Christo
5. v. 19. mundum reconcilians sibi: nullum aliud
videtur esse magis proprium intellectus
nostri, dum in hac vita versamur, obje-
ctum: nam in ea Deum habemus rerum
omnium antiquissimam causam, omnia
instaurantem, perficientem, & ad se om-
nium Principium revocantem, in quo rei-
rum consummatio posita est. Quare &
Ioann. Passione perfectâ Dominus dixit: Consum-
19. v. 30. matum est. Quæ vox à Creatoris ac Re-
demptoris ore profecta significat, tum de-
um utrique operi supremam manum
fuisse impositam, & summam ostensio-
nem bonitatis ac potentiae divinæ esse fa-
ctam, quod fuerat ante omnia sæcula di-
1. Cor. 1. vine mentis propositum. Vides igitur
v. 23. mysterium crucis, quod gentibus stultitia,
Iudæis

Judæis scandalum erat, esse Sapientiam ac Virtutē Dei, in quam unā contemplan-
dā omnis humana mens veri sciendi cupi-
da perpetuò deberet intendere. Verūm
quia non scire tantū cupimus, ut scia-
mus, sed etiam ut actus nostros eā scientiā
dirigamus, & quia intellectus noster non
speculativus tantū est, ut loquuntur
Philosophi, sed etiam practicus; adden-
dum est, ex hac quoque parte nusquam e-
um, nisi in Domini Passione quieturum.
Quemadmodum enim Intellectus specu-
lativus nunquam quiescit, donec unum
verum inveniat, in quo omnia vera possit
intelligere: ita intellectus practicus ne ipse
quidem antè conquiescere potest, quā
unum verum practicum reperiat, ex quo
omnis actio dirigi possit. Nullius autem
humanæ sententiæ, vel actionis contem-
platio ejusmodi est, ut eā omnes vitæ no-
stræ actiones proximè, & efficaciter diri-
gi possint: tum quia hæc omnia finita sunt,
& suis terminis, suisque conditionibus cir-
cumscripta; tum quia humana, ac pro-
inde nec certa, ac tuta à periculo erroris,
nec ejus ordinis, cujus sunt Christianæ
actiones,

actiones, quæ ad supernaturalem finem diriguntur. Necesse erat igitur, esse aliquam insignem supernaturalem actionem, quæ simul humana esset, ut eam homo posset imitari, simul Divina, ut ei nullus metus, nulla suspicio subesset erroris, utque infinitæ prudentiæ capax esse posset, atque infinitarum actionum regula: ea fuit Passio Domini nostri Dei & Hominis actio, in hoc ipsum facta, ut esset regula ac norma omnium humanarum actionum, ut ex ea omnes certam, divinam, facilem, felicem, promptam, omnibus congruentem possent haurire prudentiam. Vanum ergo est, quicquid humana solertia tantò studiò molitur, ut normam agendi vivendique ex aliorum hominum rebus gestis quærat: illa enim omnia si tantum humana sunt, periculo subjiciuntur erroris; si ex divina gratia sunt profecta, ideo probantur, quia ad

2. Cor. hoc unum exiguntur exemplar. *Imitatio.*
 II. v. I. *res mei*, inquit, *estote, sicut & ego Christi.* Domini igitur Passio est instar universalissimæ legis vivendi, ad quam quicumque suæ mentis decreta conformant,

illi

illi sapiunt, qui aliter sentiunt, delirant. Hæc est Sapientia, quæ in summis verticibus Calvariæ montis clamat, & in medijs semitis Hierosolymæ dat vocem suam, omnes ad sese audiendam invitans. Discite à me omnes, non argumenta fallendi, quæ Romæ Tiberius docet; non voluptuariam tyrannidem, quam exercet Herodes; non calumniarum artificia, quæ Caiphas & Pilat⁹ in Concilijs suis & prætorijs tradunt: sed meo exemplo mites esse & humiles corde, ac tum demum invenietis requiem animabus vestris, quam sectantes humanæ exempla prudentiæ nunquam poteritis invenire. Quorsum igitur ingenia nostra per tot varias inanum rerum inquisitiones vagantur? cum in hac una contemplatione tam facili, tam obviâ, tam necessariâ, salubria omnia, quæ alibi optare potius, quàm sperare possemus, cumulatissimè simus habaturi? Huc animos, huc studia, curasque nostras à diuturna evagatione vertamus; in hoc uno hæreamus obtutu, nec aliud velimus scire, quàm Christum, & hunc Crucifixum. Quid enim, si hunc scierimus,

D

mus,

Colo. 2. mus, nesciemus? In illo enim sunt omnes
 v. 3. thesauri Sapientiae, & Scientiae Dei ab-
 Eccl. 24 scconditi. In illo omnis gratia vitae &
 v. 25. Veritatis. In illo vera lux, quae illumi-
 Ioan. 1. nat omnem hominem venientem in hunc
 v. 9. mundum. Quid est, quod ad rei alicuius
 contemplationem hominis animum rapi-
 at, quod in hac unâ non simus reperturi?
 Placet novitas? Quid magis novum, in-
 auditum, prodigiosum, scitu dignum, in-
 signe memoratu, quàm Deum Hominem
 tanta, ac tam atrocia pro hominibus pati?
 Allicit magnitudo? Quid majus, quàm
 totius Universi omnium ætatum præteri-
 tarum, præsentium, futurarum negoti-
 um in uno homine, unâ die agi? quàm
 Deo in Christo Mundum reconciliari,
 Regnum cælorum, ac vitam æternam u-
 nius morte patefieri, mortem morte su-
 perari, crimine Deicidij ab hominibus
 impiè patrato (prodigium clementiæ!)
 vetus primi hominis crimen aboleri? Tra-
 heris ad aliquid contemplandum multa
 sciendi cupiditate? Quid scitu optabilius
 quid, in quo plura uno obtutu scias? quid,
 quô unô ignoratô tam multa nescire o-
 porteat

porteat. Invitaris difficultate? quid difficilius? quid implexius? quàm intelligere, Deum simul & hominem, & offensum à nobis atque iratum, & iudicem & actorem, & tamen eodem tempore nostra crimina suscipientem, & luentem, & patronum, & locò nostrò reum; liberum eundem esse, & sponte mori, & tamen Patris obedire præcepto, cui repugnare non possit; beatam, & omni jucunditate cælesti lætam vitam agere, & tamen mærere, tædere, pavere, agoniâ conflictari, doloribus excruciarî; tandem Vitam mori, Salutem perire, Lucem extingui? Quod si hæc omnia satis non sunt, illud sit satis (si sapias) hanc unam tibi contemplationem ad vitæ mortalis institutionem, æternæ adeptionem, & necessariam esse, & sufficere.

